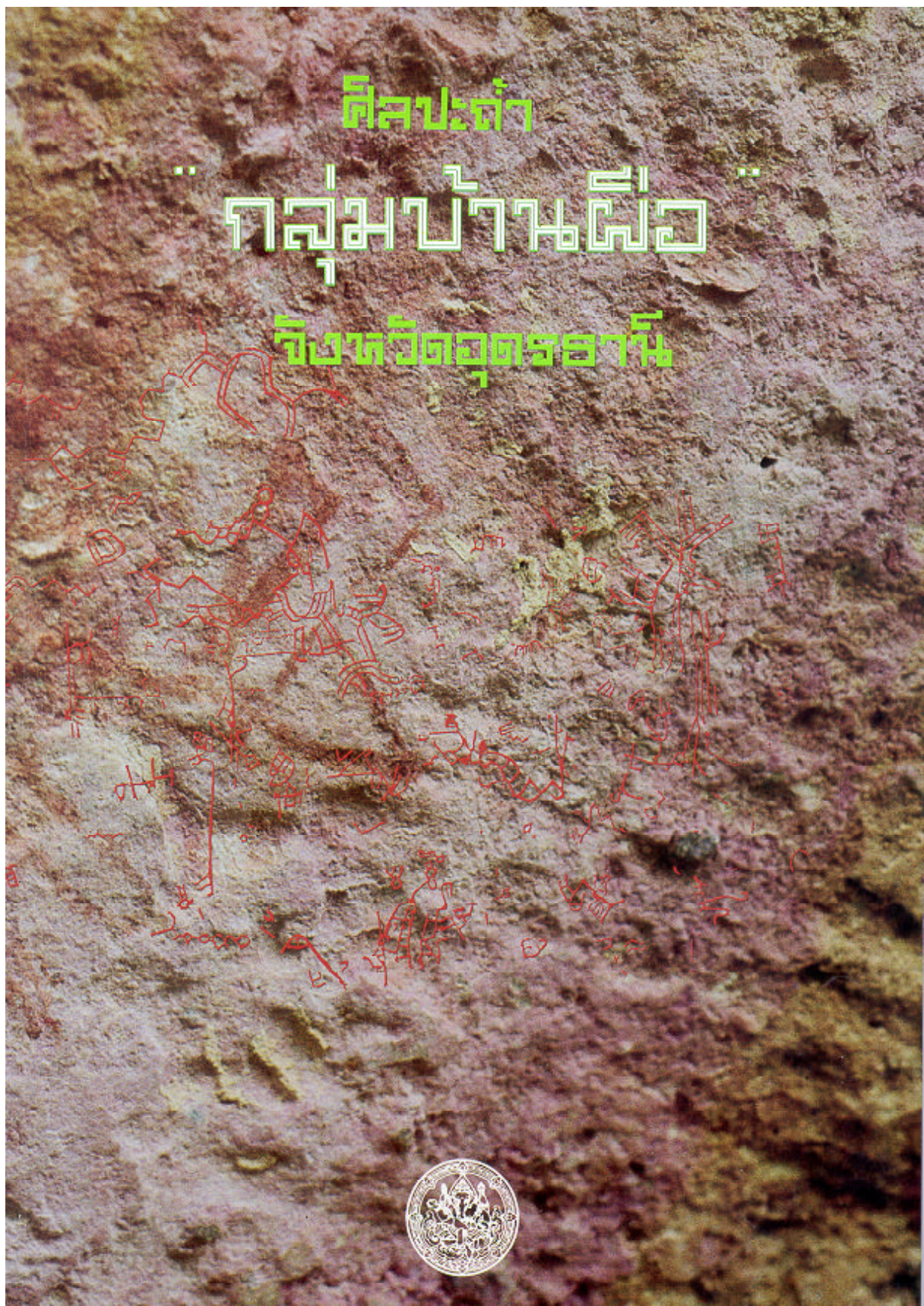

ศิลปะเก่า

“ กลุ่มบ้านผือ ”

จังหวัดอุดรธานี

ศิลปะถ้ำ “กลุ่มบ้านมือ” จังหวัดอุดรธานี
เอกสารโบราณคดีหมายเลข ๓/๒๕๓๓
หนังสือชุดศิลปะถ้ำในประเทศไทยลำดับที่ ๘
เลขเรียกหนังสือสากล ISBN 974-417-127-8
กองโบราณคดี กรมศิลปากร
พิมพ์เผยแพร่ครั้งแรก ๒,๐๐๐ เล่ม

๑๕๑.๓๔๓
ศ. ๕๒๘ ศ.

ศิลปากร, กรม กองโบราณคดี

“ศิลปะถ้ำกลุ่มบ้านมือ”

จังหวัดอุดรธานี โดย

เพียว เช็มนาต และ

มนต์จันทร์ น้าทิพย์

กรุงเทพฯ, ๒๕๓๓

๘๘ หน้า ภาพประกอบ

แผนที่, แผนที่, ตาราง

(เอกสารกองโบราณคดี)

หมายเลข ๓/๒๕๓๓

๑. ภาพเขียนบนผนังถ้ำ

๒. โบราณคดี

๓. เพียว เช็มนาต

๔. มนต์จันทร์ น้าทิพย์

๕. ชื่อเรื่อง

ISBN 974-417-127-8

ที่ปรึกษา

คุณหญิงกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ
นายสมคิด ใจดีกรนิช
นายมงคล บุญวงศ์
นายนิคม มูลิกระดามะ

อธิบดีกรมศิลปากร
รองอธิบดีกรมศิลปากร
รองอธิบดีกรมศิลปากร
ผู้อำนวยการกองโบราณคดี

ดำเนินกรไทย โครงการสำรวจแหล่งโบราณคดี

ฝ่ายวิชาการ กองโบราณคดี

ผู้อำนวยการโครงการ

- บรรณธิการ นายพิสิฐ เจริญวงศ์

ผู้เรียบเรียง

นายเพชร เข็มมาด
น.ส.มนต์จันทร์ น้าทิพย์

ควบคุมการจัดทำ

น.ส.มนต์จันทร์ น้าทิพย์

นายโรภาส วงศ์จตุรภัทร

คณะทำงานโครงการฯ

นายพิสิฐ เจริญวงศ์

นายเสถียร วรรณสาร

และคณะสำรวจ

นายอำพัน ทิจงาม
นายสถาพร ชวีญูอิน
นายนิติ แสงวัฒนะ
นายเพชร เข็มมาด
นายสุพจน์ พรหมมาโนช
นายสุรพล หาละคันธุ
นางรัชณี บรรณานุกิจ
น.ส.มนต์จันทร์ น้าทิพย์

นายทวีศักดิ์ รำภาทอง
น.ส.เมธินี จิรวัดนา
น.ส.พัฒน์รพี ชันธ์กาญจน์
นายโรภาส วงศ์จตุรภัทร
น.ส.ศิริพันธ์ อับสันเกียรติ
น.ส.สาวลักษณ์ พงษ์ธา
นายเชน มาลัยแก้ว
นายสมบุญณ์ ทองคำปลิว

ถ่ายภาพ

น.ส.ปิยะดา พิพิชวณิสรธรรม
นายสุพจน์ พรหมมาโนช
นายทวีศักดิ์ รำภาทอง

ออกแบบปก

นายจิรวุฒิ อีชวาส

บรรณาธิการแปล

พัชรพงศ์ ณ ป้อมเพชร

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์สุภกมลเสถียรการภาษาต่างประเทศไทย

ศิลปปะถ้ำ
“กลุ่มบ้านฝื่อ”
จังหวัดอุดรธานี

กรมศิลปากร

จัดพิมพ์

หนังสือชุดศิลปปะถ้ำในประเทศไทย ลำดับที่ ๘

คำนำ

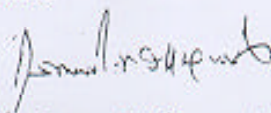
ฝ่ายวิชาการของกองโบราณคดี กรมศิลปากร ได้ดำเนินงานโครงการโบราณคดีประเทศไทย ซึ่งต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นโครงการสำรวจแหล่งโบราณคดี โดยการดำเนินงานเป็น ๔ ภาค ศึกษาหลักฐานโบราณคดีในแต่ละภาคด้วยแนวทางและวิธีการอย่างเดียวกัน ในการนี้ได้มีการศึกษาสำรวจหลักฐานที่เป็นประจักษ์พยานพัฒนาการของมนุษย์ในประเทศตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์เป็นต้นมา และมีเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งที่ผู้ดำเนินงานโครงการได้ศึกษาอย่างจริงจัง คือ ศิลปกรรมบนหิน (rock art) หรือที่รู้จักกันทั่วไปว่า ศิลปะถ้ำ (cave art)

ศิลปะถ้ำ เป็นศิลปะที่มีรูปแบบของศิลปะดั้งเดิม (Primitive art) หรือแบบเผ่าพันธุ์ (tribal art) ซึ่งในบางประเทศยังมีประเพณี (tradition) ทำสืบทอดกันมาจนทุกวันนี้ แต่ของไทยเราขาดช่วงไปแล้ว จึงไม่มีรูปแบบที่พัฒนาไปจนซับซ้อนอย่างที่ปรากฏอยู่ในบางประเทศ แต่ถึงอย่างไรศิลปะถ้ำก็มีความสำคัญอยู่ทั้งในทางวิชาการและในฐานะที่เป็นมรดกวัฒนธรรมตกทอดมาถึงอนุชนสมัยต่อมา

ฝ่ายวิชาการ กองโบราณคดี กรมศิลปากร จึงได้เรียบเรียงเรื่องศิลปะถ้ำขึ้น เริ่มด้วยศิลปะถ้ำแหล่งเดี่ยว ๆ ได้แก่ แหล่งนาแต้ม อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดอุบลราชธานี ศิลปะถ้ำที่เขาจันทร์งาม ในจังหวัดนครราชสีมา และแหล่งศิลปะถ้ำที่รวมเป็นกลุ่ม เช่น ในจังหวัดสกลนคร ภาพรวมทั้งภาคของแหล่งในอีสาน ศิลปะถ้ำกาญจนบุรี จนถึงศิลปะถ้ำกลุ่มบ้านมือ จังหวัดอุดรธานี ซึ่งกรมศิลปากรเล็งเห็นความสำคัญดังกล่าว จึงได้จัดตั้งโครงการอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาทขึ้น เพื่อจัดการให้เป็นแหล่งวิทยาการสำหรับศึกษานอกหลักสูตร และเป็นสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งจะได้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจพร้อมกันไปด้วย

หนังสือเล่มนี้ นักวิชาการกองโบราณคดี กรมศิลปากร ค้นคว้าเรียบเรียงขึ้นเพื่อให้เป็นคู่มือการศึกษาและเยี่ยมชมแหล่งโบราณคดีที่มีอยู่ทางวิชาการมากกว่าความเพลิดเพลิน จึงไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับบริการและการอำนวยความสะดวกครบทุกด้านเช่นหนังสือแนะนำเที่ยวทั่วไป กรมศิลปากรหวังว่า หนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน ทั้งที่เป็นนักวิชาการและผู้สนใจ เพื่อให้เป็นแนวทางในการร่วมมือกันดำเนินการศึกษาวิจัยศิลปะถ้ำให้เป็นผลต่อไป

(คุณหญิงกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ)
อธิบดีกรมศิลปากร